

Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: надбання, проблеми, перспективи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 26-27 жовтня 2017 року)/Ред.колегія: Романовська Л.І. (голова) та ін../ М-во освіти і науки України, Хмельницький нац. ун-т., каф. соц. роб. І соц. педагог. – Хмельницький: ХНУ, 2017. С. 113-114.

УДК 37.013.42:378.

С.М.КОЛЯДЕНКО

Житомирський державний університет імені Івана
Франка

ВРАХУВАННЯ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПОВЕДІНКУ ІНДИВІДА, У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СТУДЕНСЬКОЇ МОЛОДІ

Поняття «підтримка» отримало розвиток в працях О. Газмана, Н. Крилової, Н. Михайлової, С. Юсфіна, які розглядають її як професійну діяльність педагогів в загальноосвітніх закладах, спрямовану на надання допомоги дітям у вирішенні їхніх проблем. Майже одночасно з'явилися поняття «соціальна підтримка», «педагогічна підтримка», «психолого-педагогічна підтримка». В Енциклопедії для фахівців соціальної сфери знаходимо, що соціальна підтримка – це система заходів, що здійснюється суб'єктами соціально-педагогічної роботи, спрямована на вирішення проблем осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах шляхом надання їм допомоги чи необхідних видів соціальних послуг; система заходів, спрямована на створення умов, що дозволяють забезпечити соціальну захищеність людей. У сучасних дослідженнях останніх років розглядають різні види соціальної підтримки з врахуванням категорії населення для якої вона призначена.

Соціальна підтримка студентської молоді – діяльність по наданню превентивної та оперативної допомоги індивіду (студенту, викладачу), колективу (академічній групі) у вирішенні їх соціальних та психолого-педагогічних проблем у процесі життєдіяльності, спрямована на створення умов та забезпечення найбільш вдалої підтримки даних категорій клієнтів, стимулювання усвідомлення сутності проблеми, що виникає (виникла),

засобів її подолання, а також підштовхування до самостійності й активності в цьому.

Сучасні науковці та практики проводять активний пошук універсальної моделі соціальної підтримки студентської молоді. Допомогою в цьому мають послуговуватися фактори ризику та фактори захисту, які присутні в житті кожної людини. Практика роботи з студентською молоддю засвідчує, що соціальна підтримка повинна бути спрямована на зниження активності факторів ризику і підвищення дієвості захисних факторів. Особлива складність у розробки моделі соціальної підтримки полягає у виокремленні і систематизації факторів. Традиційно фактори ризику і захисту розподіляються на три групи: особистісні, сімейні, соціальні.

Для соціальної підтримки студентства ми, перш за все, використовуємо індивідуальні захисні фактори: позитивні особистісні характеристики (соціальні навички, емоційна стабільність, позитивне почуття «Я», гнучкість, навички вирішення проблем тощо); зв'язок з соціальними інститутами і цінностями (прихильність до батьків, обов'язковість в суспільних справах, участь у релігійних заходах, віра в соціальні цінності); соціальних захист і емоційна компетентність (розвинуті комунікативні навички, чуйність, емпатія, просоціальна поведінка, самодисципліна тощо). Чим більше спектр захисних факторів, тим краще буде проходити соціальна підтримка індивіда.

На противагу захисним факторам виступають індивідуальні фактори ризику: неадекватні життєві навички, недоліки самоконтролю, низька самоповага, емоційні та психологічні проблеми тощо. Клієнт соціальної роботи з широким набором індивідуальних факторів ризику потребує більш глибокої та тривалої соціальної підтримки.

Нажаль, на другу групу факторів (сімейні) у соціальній роботі зі студентами ми спиратися не зможемо, тому що з 17 до 22 років (саме період перебування в університеті) триває етап повільного зменшення впливу батьків, відсоток потенційних звернень до батьків знижується від 32% у 17 років до 19% у 22 роки (за матеріалами дослідження ДІСМП).

Третя група факторів включає в себе: друзів та найближче оточення, начальний заклад, громаду. До факторів захисту в середовищі однолітків відносяться: дружба, залучення до спільних справ, релігійні та інші заходи. На противагу фактори ризику: схильність до негативного впливу з боку однолітків, дружні стосунки з асоціальною частиною молоді, установка на зовнішній контроль. Саме в цей віковий період проходить етап стабілізації довіри ровесникам, тому в соціальній підтримці варто використовувати принцип «рівний-рівному».

Навчальний заклад, як один із соціальних факторів, не може братися до уваги в організації соціальної підтримки студентської молоді, бо в цей віковий період рівень довіри та ефективний вплив його майже зникає. Натомість, для створення продуктивної моделі соціальної допомоги можуть допомогти різноманітні громади і громадські організації, що мають у своєму арсеналі захисні фактори : підтримка, високий рівень очікувань по відношенню до молоді, можливості участі молоді у житті суспільства. Крім того, громади мають високий ступінь довіри з боку молодіжного середовища.

Отже, соціальна підтримка студентів у ВНЗ буде ефективною, якщо:

- здійснено теоретичне та практичне обґрунтування соціальної підтримки студентів у ВНЗ та побудована ефективна модель з врахуванням факторів ризику та захисту, що впливають на поведінку індивіда;
- визначена структура соціальної підтримки студентства, що включає соціальні, психологічні та педагогічні блоки;
- виявлені організаційні, психологічні та педагогічні умови організації соціальної підтримки студентської молоді в умовах ВНЗ;
- виділені етапи організаційної роботи з суб'єктами освітньо-виховного процесу та соціальними партнерами по їх підготовці до реалізації соціальної підтримки студентів вищого навчального закладу.